

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Документ за разглеждане в заседание

A6-0498/2008

10.12.2008

ДОКЛАД

относно развитието на Съвета на ООН по правата на човека, включително
ролята на ЕС
(2008/2201(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Laima Liucija Andrikiene

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	16
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	18

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно развитието на Съвета на ООН по правата на човека, включително ролята на ЕС
(2008/2201(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид своите предишни резолюции, считано от 1996 г., относно Комисията на ООН по правата на човека, и по-специално резолюцията си от 16 март 2006 г. за резултатите от преговорите относно Съвета на ООН по правата на човека и 62-та сесия на Комисията на ООН по правата на човека¹, както и от 29 януари 2004 г. относно отношенията между Европейския съюз и Обединените нации², от 9 юни 2005 г. относно реформата на Обединените нации³, от 29 септември 2005 г. относно резултата от световната среща на високо равнище на Обединените нации от 14-16 септември 2005 г.⁴ и от 21 февруари 2008 г. относно седмата сесия на Съвета на ООН по правата на човека⁵, и от 8 май 2008 г. относно Годишния доклад за 2007 г. относно правата на човека по света и политиката на ЕС в тази област⁶,
- като взе предвид неотложните си резолюции относно правата на човека и демокрацията,
- като взе предвид доклада на генералния секретар на ООН от 2005 г., озаглавен „В условията на по-голяма свобода”, последващата резолюция 60/1 на Общото събрание на ООН за резултатите от световната среща на високо равнище през 2005 г. и доклада на генералния секретар от 7 март 2006 г., озаглавен „Да инвестираме в ООН: за по-силна Организация в целия свят“;
- като взе предвид резолюция A/RES/60/251 на Общото събрание на ООН за създаване на Съвет по правата на човека,
- като взе предвид декларацията на Председателството на ЕС от името на Европейския съюз от 16 март 2006 г. относно създаването на Съвет на ООН по правата на човека,
- като взе предвид предишните редовни и извънредни сесии на Съвета на ООН по правата на човека,
- като взе предвид резултатите от дейността на работните групи на Съвета на ООН по правата на човека във връзка с процедурата за подаване на жалби, общия периодичен преглед (ОПП), бъдещата система за експертни съвети, дневния ред,

¹ ОВ С 291 Е, 30.11.2006 г., стр. 409.

² ОВ С 96 Е, 21.4.2004, стр. 79.

³ ОВ С 124 Е, 25.5.2006, стр. 549.

⁴ ОВ С 227 Е, 21.9.2006, стр. 582.

⁵ Приети текстове, P6_TA(2008)0065.

⁶ Приети текстове, P6_TA(2008)0193.

годишната работна програма, работните методи, правилника за дейността и преразглеждането на специалните процедури,

- като взе предвид резултатите от третите избори за държави, които да членуват в Съвета на ООН по правата на човека, проведени по време на Общото заседание на ООН от 21 май 2008 г.,
 - като взе предвид резултатите от изборите за председателство на Съвета на ООН по правата на човека, проведени на 19 юни 2008 г.,
 - като взе предвид първата и втората сесии на ОПП, състояли се от 7 до 18 април 2008 г. и от 5 до 16 май 2008 г.,
 - като взе предвид член 45 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A6-0498/2008),
- А. като има предвид, че зачитането, насърчаването и защитата на универсалния характер на правата на човека са част от достиженията на правото на Европейския съюз и съставляват един от основните принципи на ЕС,
- Б. като има предвид, че ЕС поставя демокрацията и правата на човека в основата на своите външни отношения, и като има предвид, че неговата външна политика се основава на решителната и безрезервна подкрепа за ефективната многостранност, както е записано в Хартата на ООН,
- В. като има предвид, че ООН и Съветът на ООН по правата на човека са едни от най-подходящите организации за всеобхватно справяне с въпросите на правата на човека и хуманитарните предизвикателства,
- Г. като има предвид, че решението за създаването на Съвета на ООН по правата на човека беше като цяло добре прието като инициатива за коригиране на недостатъците на Комисията на ООН по правата на човека и за утвърждаване на мястото на правата на човека в рамките на междуправителствените дискусии посредством създаването на почти постоянен орган,
- Д. като има предвид, че Съветът на ООН по правата на човека сам си постави амбициозна програма за първите две години на съществуване, която включва преразглеждането на неговите собствени процедури и методи на работа, особено разработването и прилагането ОПП, в рамките на който вече са проведени две сесии, обхващащи 32 държави, от които седем са държави-членки на ЕС, както и преразглеждането на специалните процедури,
- Е. като има предвид, че ЕС решително подкрепяше и се застъпваше за създаването на Съвета на ООН по правата на човека, и като има предвид, че ЕС и държавите-членки са решени да играят активна и осезаема роля с оглед създаването и подпомагането на ефективен орган, който да отговори на съвременните предизвикателства във връзка с правата на човека,
- Ж. като има предвид, че ЕС решително подкрепи създаването на засилени критерии за

определяне на мнозинство и членство за изборите за Съвета на ООН по правата на човека, които предложения не бяха възприети, а също и на процедури за надзор на действителното изпълнение на предизборните обещания на държавите-членки на ООН,

- З. като има предвид, че въпреки продължаващите ограничения по отношение на единството на ЕС, най-вече поради противоречиви национални интереси, и продължаващото желание на държавите-членки да действат независимо в ООН, е очевидно, че те са по-сплотени в Съвета на ООН по правата на човека в сравнение с Комисията на ООН по правата на човека,
- И. като има предвид факта, че държавите-членки на ЕС са в числено малцинство в Съвета на ООН по правата на човека, което сериозно възпрепятства възможностите на ЕС да оказва влияние върху дневния ред на Съвета на ООН по правата на човека и поставя сериозно предизвикателство пред включването на позициите на ЕС в неговата работа;
- Й. като има предвид, че отсъствието на САЩ от Съвета на ООН по правата на човека, за което може да се съжاليا, доведе до необходимостта ЕС да засили своята роля на водеща сила по въпросите на правата на човека сред демократичните страни,
- К. като има предвид, че Парламентът следи отблизо развитието в Съвета на ООН по правата на човека, като изпраща редовни делегации на неговите заседания и като кани специални докладчици и независими експерти да дадат принос към работата му в областта на правата на човека,
- Л. като има предвид, че процедурите и механизмите на Съвета на ООН по правата на човека трябва да бъдат преразгледани през 2011 г., както се предвижда в Резолюция 60/251 на Общото събрание,

Цялостна оценка на първите две години на Съвета на ООН по правата на човека

1. приветства работата, извършена от Съвета на ООН по правата на човека до момента, и посочва, че той има потенциал да се развие като ценна рамка за многостранните усилия на ЕС в областта на правата на човека; въпреки това изразява съжаление, че през своите първи две години на функциониране новият орган все още не е успял да постигне съществен напредък при подобряването на резултатите на ООН в областта на правата на човека;
2. приветства приемането от Съвета на ООН по правата на човека на важни нормативни текстове относно правата на човека, включително Международната конвенция за защита на всички лица от насилствено изчезване и Декларацията на ООН за правата на коренното население, както и факултативния протокол към Международния пакт за икономически, социални и културни права; отбелязва, че последният представлява ключово решение, тъй като предвижда процедура за индивидуални жалби, като създава механизъм, който дава възможност на лица, чиито икономически, социални и културни права са били нарушени, да представят петиции на международно равнище; призовава Общото събрание на ООН да приеме факултативен протокол към Международния пакт за икономически, социални и културни права и настоятелно призовава всички държави бързо да го ратифицират;

3. изразява съжаление относно липсата на действия от страна на Съвета на ООН по правата на човека в много от най-неотложните ситуации във връзка с правата на човека, което отчасти се дължи на засилващото се нежелание от страна на много от държавите, членуващи в Съвета, да се разгледа положението по страни, включително посредством резолюции за отделни страни, специални сесии и мандати за специални процедури по страни, като за причина се изтъква факта, че това би довело до предполагаемо политизиране на Съвета на ООН по правата на човека; отново изразява становището, че способността на Съвета на ООН по правата на човека да предприеме ефективни действия по отношение на положението в отделни държави е от основно значение за неговия авторитет и доверието в него;
4. приветства факта, че процедурата за избиране на Съвета на ООН по правата на човека позволи да бъдат изключени от него най-големите нарушители на правата на човека като Иран и Беларус; изразява съжаление въпреки това, че не всички географски групи са организирали истински избирателни процедури относно достъпа до Съвета на ООН по правата на човека; изразява съжаление, че системата на доброволни ангажименти даде много несъизмерими и неадекватни резултати, като позволи на правителствата да избегнат международните си задължения в областта на правата на човека; в това отношение е дълбоко обезпокоен от факта, че някои членове използваха така наречените „ангажименти“ като инструмент, и следователно отново потвърждава, че пълното сътрудничество със специалните процедури следва да остане основният критерий за достъп до Съвета на ООН по правата на човека;
5. изразява съжаление относно нарастващото разделение по регионални групи в Съвета на ООН по правата на човека; счита, че този „групов манталитет“ подкопава неговата способност да действа ефективно, безпристрастно и обективно по отношение на нарушенията на правата на човека по света и че той би могъл да бъде същинската причина за пристрастността, избирателността и слабостта на Съвета на ООН по правата на човека;
6. признава, че редица делегации в Женева са недостатъчно подготвени, за да водят по подходящ начин преговори по въпросите на правата на човека и по този начин разчитат на водачите на групата да определят тяхната позиция; въпреки това отбелязва, че тази тенденция беше ефикасно уравновесена по отношение на няколко ключови въпроса като Кодекса за поведение за специални процедури и положението в Дарфур, по-специално в рамките на Африканската и Азиатската групи; същевременно подчертава, че позициите, приети съвместно от ЕС и присъединяващите се страни, в голяма степен допринесоха за груповия манталитет; призовава Комисията да представи годишен доклад относно тенденциите при гласуване в ООН по въпросите на правата на човека, като анализира по какъв начин тези тенденции са били повлияни от политиките на ЕС, от държавите-членки на ЕС и от други групи;
7. признава, че широкият състав на Съвета на ООН по правата на човека и участието на много държави наблюдателки осигуряват почти всеобщо участие в неговите разисквания; счита, предвид предстоящия през 2011 г. преглед, че би могла да се проучи възможността за отваряне на Съвета на ООН по правата на човека за

всеобщо членство, макар че би могло да се докаже, че един по-тесен състав би бил по-ползотворен;

8. признава текущите разисквания относно взаимовръзката между Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание; припомня в тази връзка, че Третият комитет има за задача да бъде проводник, в рамките на този орган, който включва всички държави-членки на ООН, на основните въпроси, които будят загрижеността на Съвета на ООН по правата на човека; счита, че този орган може също така да компенсира недостатъците на Съвета на ООН по правата на човека, по същия начин както Общото събрание компенсира по отношение на решенията на Съвета за сигурност, което е важен елемент на допълняемостта между Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет; призовава ЕС да потвърди своя ангажимент за подпомагане на Съвета на ООН по правата на човека и за подобряване на неговата ефективност като единствена платформа, специализирана по въпросите на универсалните права на човека, и конкретен форум за разглеждане на правата на човека в рамките на системата на ООН;
9. изразява своето силно безпокойство относно факта, че принципът на универсалността на правата на човека все повече бива излаган на риск, както се вижда най-вече от опитите от страна на някои държави да въведат ограничения на всеобщо признати права на човека като свободата на изразяване или да тълкуват правата на човека в контекста на идеологически или културни традиции или обичаи; призовава ЕС да запази бдителност по отношение на тези опити и решително да защити принципите на универсалност, неделимост и взаимосвързаност на правата на човека;

Специални процедури

10. счита, че специалните процедури са в основата на механизмите на ООН в областта на правата на човека, и подчертава, че доверието в Съвета на ООН по правата на човека и неговата ефективност при защитата на правата на човека се уповават на сътрудничеството със специалните процедури и тяхното пълно прилагане, както и на приемането на реформи, които биха засилили тяхната способност да действат по отношение на нарушенията на правата на човека;
11. разглежда специалните процедури относно положението по страни като основен инструмент за подобряване на правата на човека по места; счита, че естеството и честотата на прегледите по страни в рамките на ОПП не могат да заменят мандатите за отделни страни; следователно се противопоставя на опитите на някои страни да използват аргумента за „рационализация” на специалните процедури с оглед отстраняване на тези мандати; в това отношение изразява съжаление относно приключването на мандатите по отношение на Беларус, Демократична република Конго и Куба, както и премахването на експертната група по Дарфур;
12. отбелязва въвеждането на условия за прекратяването на националния мандат на Бурунди; признава, че е важно да се определи стратегия за изход от положението за всяка от тези специални процедури по страни;
13. осъжда усилията на няколко членки на Съвета на ООН по правата на човека за ограничаване на независимостта и ефикасността на специалните процедури;

отбелязва в това отношение приемането на 18 юни 2007 г. на Кодекс за поведение на мандатоносителите по специалните процедури; призовава Съвета на ООН по правата на човека да приложи този кодекс за поведение в духа на гореупоменатата резолюция 60/251 и да зачита независимостта на специалните процедури;

14. призовава за подобряване на подбора и назначаването на съответните мандатоносители по специалните процедури, по-специално чрез търсене на начини и средства за подобряване на съществуващия списък от кандидати в рамките на Службата на Върховния комисар за правата на човека и засилване на независимостта на мандатоносителите въз основа опита и експертните познания на кандидатите, като надлежно се обръща внимание на географското представителство и баланса между половете;
15. подчертава нуждата от по-добри последващи действия по отношение на резултатите и препоръките от специалните процедури, които биха могли да включват създаването на механизми за докладване относно прилагането на препоръките;
16. счита, че ОПП е инструмент, който допълва специалните процедури, и дава възможност за по-ефективно използване на докладите по тях и за гарантиране на засилено сътрудничество и последващи действия към тяхната работа;
17. призовава да се предоставя непрекъснато подпомагане на специалните процедури във връзка с финансирането и човешките ресурси;

Общ периодичен преглед

18. признава потенциалната стойност на механизма на ОПП за подобряването на универсалността на надзора върху ангажиментите и практиките в цял свят в областта на правата на човека чрез подлагане на всички членуващи в ООН държави на еднакво третиране и надзор и чрез създаване на нови възможности за неправителствените организации (НПО) да установяват диалог с конкретни държави;
19. приветства факта, че ОПП предостави стимул за много държави да се ангажират с изпълнение на своите международни задължения, с последващи действия на заключенията и препоръките на органите по договора и специалните процедури, с представяне на обобщаващи доклади на органите по договора, с отговор на неизпълнени искания за покани за специални процедури, с ратифициране на досега нератифицирани договори и с приемане на национално законодателство, насочено към гарантиране на спазването на задълженията по подписаните от тях договори;
20. изразява съжаление, че първите две сесии не задоволиха напълно очакванията по отношение на „обективен, прозрачен, неизбирателен, конструктивен, неконфронтационен и неполитизиран” процес¹;
21. подчертава, че тази цел може да бъде постигната единствено, ако прегледът включва независима експертиза на всички етапи от провеждането му, а също така и

¹ Резолюция 5/1 на Съвета на ООН по правата на човека от 18 юни 2007 г.

ефективен, насочен към постигането на резултати механизъм за последващи действия;

22. изразява съжаление относно липсата на акцент върху икономическите, социалните и културните права, както и върху правата на малцинствата по време на процеса на ОПП и призовава да се обърне повече внимание на тези права по време на идните сесии, в съответствие с принципа на универсалност, неделимост и взаимосвързаност на правата на човека;
23. осъжда използването на политически съюзи за предпазване на определени държави от надзор, вместо да се подходи към критична оценка на условията и закрилата на правата на човека, което сериозно подкопава основната цел на ОПП; отбелязва, че тази практика достигна опасни равнища при прегледа относно Тунис, който съдържаше декларации, които бяха в значително противоречие със заключенията на независимите експерти; отбелязва въпреки това, че изглежда този конкретен преглед не е отражение на тенденция;
24. приветства решението на ЕС да не се правят съвместни изказвания при прегледите по страни, а да се осигури допълняемост на изказванията, така че да могат да се повдигнат широк кръг от въпроси; подчертава в това отношение опитите на ЕС да се разчупи груповия манталитет в Съвета на ООН по правата на човека, като държавите поставят въпроси относно резултатите една на друга; приветства степента на ангажираност на държавите-членки на ЕС при прегледите, включително прегледите, касаещи други държави-членки на ЕС; насърчава ЕС да продължи изграждането на настоящия модел на „слаба координация“ и да осигури, че всички държави и всички теми са обхванати от държавите-членки на ЕС достатъчно задълбочено и че се избягват повторения;
25. изразява загриженост, че в няколко случая окончателният доклад за ОПП и интерактивният диалог по време на прегледа не отразяват съдържащата се в обобщителните документи информация или дори противоречат на заключенията на независимите експерти, лишавайки по този начин прегледа от неговия смисъл, и че направените в докладите на работната група препоръки са формулирани прекалено общо и им липса оперативна същност; призовава членовете на работната група за ОПП да предоставят измерими, конкретни, реалистични и насочени към жертвите препоръки в своите бъдещи прегледи, въз основа на информация, установена от независими механизми за наблюдение или НПО;
26. изразява съжаление относно незадължителния характер на препоръките от ОПП, което произтича от правото, предоставено на държавите по ОПП, да решават кои препоръки могат да приемат; отбелязва, че в някои случаи, като например случая с Шри Ланка, процентът на приетите препоръки е нисък; счита въпреки това, че е възможно не всички препоръки да имат стойност или да са в съответствие с международните задължения в областта на правата на човека; следователно счита, че това показва, че ОПП може да се окаже недотам полезен инструмент в някои случаи, и подчертава важността на независими механизми за наблюдение и на заключенията на НПО в процеса на ОПП, като се продължат мандатите по страни на Съвета на ООН по правата на човека;

27. осъжда опитите на някои държави-членки на цензурират приноса на НПО; изразява съжаление относно ограниченото отражение на участието на НПО върху окончателните решения, предвид ограниченото време за изказване, което им е отредено за обсъждане на доклада на ОПП, както и ограничения позволен обхват на техните изказвания, който им позволява да правят общи коментари, но не и да засягат отново въпроси, разглеждани в работните групи;
28. изразява съжаление във връзка с липсата на всеобхватни консултации на национално равнище, в които да вземат участие НПО, относно докладите за държавите-членки на ООН; призовава следователно всички държави, подложени на преглед, да се включат по прозрачен начин в дискусия по същество относно резултатите им в областта на правата на човека, като се включат всички сектори на правителството и гражданското общество и се има предвид, че основната цел на прегледа е подобряването по места на правата на човека;
29. призовава всички държави да проведат обширни национални консултации след прегледа въз основа на неговите препоръки; призовава ЕС допълнително да проучи по какъв начин тези препоръки могат да бъдат използвани при разработването на програми за техническа помощ;
30. призовава Съвета на ООН по правата на човека да подкрепи усилията, насочени към повишаване на отчетността на държавите-членки на ООН в областта на правата на човека чрез повишаване на ефикасността на ОПП, главно чрез засилване на контрола на процедурите с оглед избягване на умишлено възпрепятстване или тактики за отвлечение на вниманието, които подкопават самото предназначение на ООН, на Съвета на ООН по правата на човека и на ОПП;

Прозрачност и участие на гражданското общество в работата на Съвета на ООН по правата на човека

31. отново заявява важността на участието на гражданското общество в работата на Съвета на ООН по правата на човека и настоятелно призовава държавите-членки на ЕС да въведат ефективни начини и инструменти, така че гражданското общество да участва в Съвета на ООН по правата на човека, както и да се възползват от прерогативите, предоставени им от техния консултативен статус, за внасяне на писмени съобщения и за устни изявления;
32. приветства решението за запазване на практиката НПО в областта на правата на човека да участват в разискванията и изразява надежда това участие да бъде подобро и засилено в бъдеще; отново призовава за реформа на Комитета на ООН по неправителствените организации, с цел да се осигури ефективното участие на независими НПО, и изтъква, че препоръките за акредитация трябва да бъдат изготвяни от независими експерти въз основа на работата и приноса на НПО;
33. отбелязва, че естеството на постоянен орган на Съвета на ООН по правата на човека изпраща пред особени предизвикателства НПО, които не нямат седалище в Женева; приветства следователно приноса на агенциите, служещи за връзка на НПО със Службата на Върховния комисар за правата на човека и службата на ООН в Женева, с цел предоставяне на НПО на информация за дейностите и улесняване на тяхното

участие в работата на Съвета на ООН по правата на човека;

34. призовава донорите да обърнат внимание на потребностите от обучение и финансиране на организациите по правата на човека, особено на онези, които нямат седалище в Женева, по начин, който да им позволи да участват последователно и ефективно в работата на Съвета на ООН по правата на човека; призовава Комисията да подкрепи допълнително инициативите на гражданското общество за надзор на правителствените политики по въпросите на правата на човека в ООН;
35. изразява съжаление относно липсата на обществен интерес и познаване на Съвета на ООН по правата на човека; приветства поради това инициативите на Службата на Върховния комисар за правата на човека за повишаване на прозрачността, а именно за създаването на „Бюлетин на неофициалните заседания“; приветства излъчването чрез уебстриймिंग на сесиите на Съвета на ООН по правата на човека, целящо да се повиши обществената осведоменост относно неговата работа;

Служба на Върховния комисар за правата на човека

36. отново потвърждава становището си, че Службата на Върховния комисар за правата на човека е ключов орган в системата на ООН, тъй като играе първостепенна роля в защитата и утвърждаването на правата на човека чрез включването им в цялата система на ООН и във всички съответни организации, особено във връзка с дейности, свързани с възстановяването или укрепването на мира, развитието и хуманитарни действия;
37. отново потвърждава подкрепата си за Службата на Върховния комисар за правата на човека и ангажимента си към целостта на правомощията му и към независимостта и обективността му;
38. насърчава усилията на Службата на Върховния комисар за правата на човека да засили присъствието си по места чрез откриване на регионални офиси; в тази връзка приветства подписването на меморандум за разбирателство между Службата на Върховния комисар за правата на човека и киргизките органи по повод откриването на регионален офис на Службата в Бишкек; отново изразява признателност за работата, извършена от Службата на Върховния комисар за правата на човека в подкрепа на органите по договора и специалните процедури;
39. изразява признателност за работата на г-жа Louise Arbour като ръководител на Службата на Върховния комисар за правата на човека, както и за показаните от нея ангажираност и интегритет, и е уверен, че нейната приемничка г-жа Navanethem Pillay ще започне работа с подобен ентузиазъм и ще бъде на висотата на предизвикателствата на този пост;
40. приветства доброволните вноски, които Европейската комисия от години прави за Службата на Върховния комисар за правата на човека, в това число 4 млн. евро през 2008 г. в рамките на Европейския инструмент за демокрация и права на човека; призовава държавите-членки на ЕС да продължат да подкрепят Службата на Върховния комисар за правата на човека, особено в административния и бюджетен Пети комитет на Общото събрание, за да гарантират, че няма намеса в нейната

независимост и че тя разполага с всички необходими финансови средства, за да изпълнява мандата си;

Ролята на ЕС в Съвета на ООН по правата на човека

41. приветства активното участие на ЕС през първите две години от функционирането на Съвета на ООН по правата на човека, по-специално посредством самостоятелното или съвместно предлагане и подкрепяне на резолюции, правенето на изявления, участието в интерактивни диалози и дебати, както и успешното призоваване за специални сесии относно положението по отношение на правата на човека в Дарфур през декември 2006 г. и в Мианмар през октомври 2007 г.; признава поетите от ЕС ангажименти да предприеме действия в Съвета на ООН по правата на човека по отношение на положението по страни;
42. приветства факта, че всички резолюции, самостоятелно или съвместно предложени и подкрепени от ЕС, бяха приети от Съвета на ООН по правата на човека по време на първите му осем редовни и първите седем специални сесии; отбелязва въпреки това, че много спорни въпроси, по които няма консенсус, не бяха поставени на гласуване;
43. отбелязва, че държавите-членки на ЕС, които участват в Съвета на ООН по правата на човека, са разделени в две регионални групировки – западноевропейски и източноевропейски държави; отбелязва, че ЕС е против представянето на „чисти избирателни списъци“ (в които броят на кандидатите е равен на броя на местата) по региони, което на практика води до съперничество между държавите-членки на ЕС за избиране в Съвета на ООН по правата на човека;
44. насърчава ЕС да продължи да настоява за определяне на критерии за членство за избирането в Съвета на ООН по правата на човека, включително за издаването на постоянни покани за мандатоносителите по специалните процедури, както и за надзора на действителното изпълнение на предизборните обещания на държавите-членки на ООН; също така отново призовава това правило да се прилага при решаването дали ЕС следва да подкрепя страните кандидатки; изразява съжаление, че това искане все още не е подкрепено от ЕС;
45. отбелязва, че държавите от ЕС са числено малцинство в Съвета на ООН по правата на човека, което безспорно представлява предизвикателство, когато трябва да се чуе гласът им; приветства започнатата от Словенското председателство практика на търсене на по-тесни контакти с други държави-членки на Съвета на ООН по правата на човека и на „поделяне на тежестта“ между държавите-членки на ЕС; призовава държавите-членки на ЕС още повече да развият и задълбочат тази практика;
46. приветства засилващата се тенденция не само Председателството на ЕС, но и държавите-членки на ЕС да се включват в дебатите; призовава за нейното задълбочаване и призовава държавите-членки да утвърждават посланието на ЕС, като разпространяват „едно и също послание с различни гласове“; насърчава държавите-членки на ЕС да задълбочават развитието на междурегионални инициативи като полезен начин за противодействие на груповите политики; призовава ЕС и Организацията Ислямска конференция да положат повече усилия за подобряване на взаимното разбирателство и сътрудничество;

47. подкрепя становището на ЕС да търси координирана обща позиция в Съвета на ООН по правата на човека; изразява съжаление обаче, че при процеса на постигане на обща политика на държавите-членки на ЕС в Съвета на ООН по правата на човека, често пъти политиката на ЕС във форума на Съвета на ООН по правата на човека се оказва сведена до най-малкия общ знаменател, като по такъв начин ограничава динамиката на дипломатическия потенциал на ЕС по отношение на други регионални групи; насърчава Върховния представител на ЕС да предостави мандат на своя личен представител по въпросите на демокрацията и правата на човека – ако е необходимо като изпрати лични пратеници, – да проведе всеобхватни консултации в Африка, Азия и Латинска Америка по въпросите, разисквани в Съвета на ООН по правата на човека, с оглед приобщаване на страни от други групи към общи инициативи на равнище ЕС;
48. изразява съжаление, че отчасти поради необходимостта от време и усилия за постигане на обща позиция ЕС не можа да упражни ефективно влияние в по-широката система на ООН; призовава ЕС, едновременно с ангажимента си за постигане на обща позиция, да засили гъвкавостта си по някои по-маловажни въпроси, за да бъде в състояние да действа по-бързо и ефективно при преговори по основните въпроси;
49. изразява съжаление относно доста отбранителното отношение, възприето от ЕС в Съвета на ООН по правата на човека, в частност относно нежеланието му да предлага резолюции относно положението по страни, тъй като обикновено такива резолюции срещат силна съпротива от конкретни страни, както и относно съзнателния му избор на пътя на консенсуса и тенденцията да избягва език, който би предизвикал противопоставяне, което на свой ред води до приемане на компромиси, които не отразяват предпочитанията на ЕС, като например в случая с резолюцията относно Дарфур, приета през март 2007 г., и резолюцията от декември 2007 г. относно експертната група по Дарфур, след която групата беше разпусната, въпреки че ЕС първоначално настояваше тя да бъде запазена;
50. призовава ЕС и неговите държави-членки да се възползват по-добре от потенциалното си влияние, за да упражняват ролята, които биха могли да играят като лидер на група демократични страни, в които състоянието по отношение на правата на човека е стабилно; счита, че тази лидерска роля може да се постигне най-добре чрез засилване на партньорствата с държави от други регионални групи, както показаха няколко инициативи на ЕС в рамките на системата на ООН, като резолюциите на Общото събрание относно мораториума върху смъртното наказание и относно правото на вода;
51. призовава ЕС и неговите държави-членки да взаимодействат по-енергично с други демократични членове на Съвета на ООН по правата на човека, включително с държави от Африканската и Азиатската групи и по-специално с демократичните държави, които спазват нормите на международното право; счита, че Нигерийското председателство на Съвета на ООН по правата на човека предоставя възможност за ЕС в това отношение;
52. призовава ЕС да организира редовни срещи с тези държави по конкретни въпроси като начин да се създаде механизъм за формиране на коалиции и да се обезпечи

възможно най-широка подкрепа за неговите позиции; подчертава необходимостта да се дадат правомощия на мисиите на държавите-членки на ЕС в Женева и да се инвестира в дипломатически ресурси, като се изпратят специалисти в областта на правата на човека и висши дипломати, за да дадат гласък на дейността на Съвета на ООН по правата на човека;

53. призовава за по-тясно съгласуване и сътрудничество между съответните работни групи на Съвета на ЕС в Брюксел и представителствата на ЕС и постоянните представителства на държавите-членки в Ню Йорк и Женева; в това отношение приветства ефективната децентрализация на вземането на текущи решения от Брюксел към Женева, като се запазва важната роля на столиците по отношение на съгласуването;
54. още веднъж призовава ЕС да използва по-ефективно помощта и политическата си подкрепа за трети страни, както и други инструменти като диалози и консултации по въпросите на правата на човека, с оглед обезпечаване на по-широко съгласие по неговите инициативи или по инициативи, поддържани от него, което следва да се ръководи от зачитането на международното право и всеобщо признатите стандарти по отношение на правата на човека, и насърчаването на демократичните реформи; в същото време призовава държавите-членки на ЕС и Европейската комисия при определянето на целите и приоритетите на програмите на ЕС за подпомагане да вземат предвид резултата от работата на Съвета на ООН по правата на човека по отношение на конкретни държави, включително препоръките и заключенията на ОПП;
55. изразява съжаление относно факта, че ЕС не може да представи съществени приоритети за работата на Съвета на ООН по правата на човека и в няколко случая беше принуден да заеме позиция на „намаляване на щетите“, като най-яркият пример е Кодексът за поведение за специални процедури, предложен през 2007 г. от Африканската група; призовава ЕС да приеме по-активна стратегия и да удвои усилията си за оказване на влияние върху дневния ред на Съвета на ООН по правата на човека и неговите дебати;
56. счита, че въпреки че в държавите-членки на ЕС състоянието по отношение на правата на човека е по-добро, отколкото в много други държави-членки на Съвета на ООН по правата на човека, действията на ЕС ще са много по-ефективни, ако той не може да бъде обвинен в прилагане на двойни стандарти и в избирателност по отношение на своите собствени политики в областта на правата на човека и демокрацията; поради това призовава ЕС да изпълни своя ангажимент за укрепване правата на човека във всички региони на света и по всички други въпроси; в това отношение призовава ЕС да се ангажира активно в прегледа в рамките на Конференцията от Дърбан през 2009 г., като има предвид по-специално необходимостта от изпълнение на резолюцията, приета от Общото събрание на ООН през декември 2007 г., в която се призовава за всеобщ мораториум върху смъртното наказание;
57. насърчава редовното присъствие на делегациите на Парламента на сесиите на Съвета по правата на човека в Женева; приветства инициативата на подкомисията

по правата на човека на Парламента да покани мандатоносителите по специалните процедури, както и председателството на Съвета на ООН по правата на човека на своите заседания и призовава за продължаването на тази практика;

58. потвърждава отново необходимостта от ясна визия, политически дневен ред и дългосрочна стратегия по отношение на функционирането на Съвета на ООН по правата на човека, както и на действията на държавите-членки на ЕС в рамките на този орган, особено по отношение на прегледа на Съвета на ООН по правата на човека, който ще се осъществи през 2011 г.; счита, че тази стратегия следва да включва ясни критерии; в това отношение призовава ЕС:

- да потвърди отново и да защити решително принципите на универсалност, неделимост и взаимозависимост на правата на човека;
- да гарантира, че способността на Съвета на ООН по правата на човека да предприема действия по отношение на положението в отделни страни, включително чрез мандати по страни, се запазва и засилва;
- да осигури независимостта и ефективността на специалните процедури като цяло и да работи за осъществяване на задължението за сътрудничество с тях на членовете на Съвета на ООН по правата на човека;
- да работи за укрепване на независимите механизми за наблюдение и независимите заключения, направени в процеса на ОПП;
- да потвърди отново специфичната роля на Съвета на ООН по правата на човека като основен и легитимен международен форум за правата на човека и допълващата му функция спрямо други органи на ООН;
- да защитава независимостта на Службата на Върховния комисар за правата на човека;
- да засилва стратегията си за формиране на външни коалиции, по-специално посредством междурегионални инициативи;
- да работи още повече за вътрешното/външното доверие към себе си по въпросите на правата на човека, по-специално посредством ратифициране на договора;

59. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите-членки на ЕС и на Съвета на ООН по правата на човека, на председателя на Общото събрание на ООН, на генералния секретар на ООН и на Службата на Върховния комисар за правата на човека.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Тъй като недостатъците на Комисията по правата на човека на ООН, и по-конкретно „дефицитът на доверие“, произлизащ от политизирането и избирателността на работата ѝ, ставаха все по-очевидни, на 15 март 2006 г. Общото събрание на ООН прие почти единодушно резолюция, с която замени Комисията по правата на човека с нов международен механизъм за насърчаване и защита на правата на човека, а именно Съвет по правата на човека.¹

Учредяването на Съвета по правата на човека често пъти е наричано започване на нова ера в защитата и насърчаването на правата на човека в системата на ООН: постиженията на Комисията по правата на човека, като например системата от независими експерти и специалните процедури, бяха признати и пренесени в новия орган, но бяха създадени и нови механизми и процедури, като новаторският общ периодичен преглед, за да се засили доверието към Съвета по правата на човека и способността му да защитава и насърчава правата на човека.

Съветът обаче не можа да избегне все по-засилващите се обвинения в липса на безпристрастност (критикуването на Съвета се политизира също както критикуването на бившата Комисия) и съмненията в неговата ефективност при справяне с нарушаването на правата на човека по света.

В светлината на горепосоченото и след двугодишна работа на Съвета, по време на която бяха уточнени и приложени на практика подробности от институционалната реформа (по-конкретно във връзка с условията на общия периодичен преглед, според който положението с правата на човека във всяка държава се разглежда на всеки четири години на междуправителствено равнище, преразглеждането на специалните процедури с цел „рационализация“, приемането на кодекс на поведение на мандатоносителите и прегледа на 1503 жалби), изглежда полезно да се оцени дали Съветът е изпълнил първоначалната си цел и очакванията към него чрез анализ на процедурите на работа и резултатите от тях по време на деветте редовни и седемте специални сесии, както и на двете посветени на общия периодичен преглед сесии, които Съветът е провел досега.

Целта не е, въпреки някои недостатъци и опасни тенденции, които могат да се отбележат в Съвета (като бавното премахване на мандатите по страни, трудностите при справяне по принцип със специфична за дадена страна ситуация и селективността на Съвета в тази област, междуправителствения характер на общия периодичен преглед и сравнително слабия достъп на неправителствени организации до този процес, както и все по-видимите опити да се придаде „относителен характер“ на правата на човека), да се осъжда предварително или да се дискредитира Съветът по правата на човека, който остава уникален общ форум по правата на човека. По-скоро това се прави, за да се

¹ Против бяха единствено Израел, Маршалови острови, Палау и САЩ. Въздържали се бяха Беларус, Иран, Венецуела; отсъстваха делегации от Централноафриканската република, Корейската народно-демократична република, Екваториална Гвинея, Грузия, Кирибати, Либерия и Науру.

признаят несъмнените му постижения и при необходимост да се посочат възможни подобрения във функционирането на самия Съвет, а също така и в позиционирането на Съвета спрямо други органи на ООН като Третия комитет, Общото събрание или Съвета за сигурност. По такъв начин докладът ще анализира ролята, която ЕС би могъл да играе в тази насока.

И наистина, поставяйки правата на човека и демокрацията в центъра на външните си отношения главно чрез дейността си в международни организации по правата на човека, ЕС от самото начало се ангажира да играе активна и видима роля в учредяването и функционирането на Съвета по правата на човека с амбицията да защитава най-високи стандарти за правата на човека чрез предлагане или съвместно предлагане на нормоопределящи текстове¹ и резолюции за отделни страни, активно и конструктивно участие в прегледа на специалните процедури и в общия периодичен преглед, пропагандиране на активното участие на неправителствените организации в работата на Съвета и др., за съжаление със смесени резултати.

Разбира се, не бива да се омаловажава колко е трудно за ЕС да защитава позицията си в един Съвет, където държавите със стабилно положение на правата на човека са малцинство и където две регионални, силно обединени мажоритарни групи (Организацията на ислямските страни и Африканската група), съюзени с Русия и Китай, се противопоставят на преговорите, при които, поради отсъствието на САЩ, ЕС често се оказва почти сам. Прекомерното внимание на ЕС към самия него отчасти се дължи на неговата специфика и на нуждата да отдели дълго време за изработване на общи позиции; от друга страна обаче изглежда, че липсата на предвиждане и лидерство и доста отбранителният подход пречат на ЕС повече, отколкото количествените факти, да изпълнява успешно важни инициативи в областта на правата на човека.

Затова докладът ще анализира как ЕС би могъл да подобри влиянието си в Съвета по правата на човека и по такъв начин да му даде нов тласък, за да стане той по-ефективно функциониращ орган. В същото време, предвид процедурата за преглед на Съвета пет години след учредяването му, т.е. през 2011 г., настоящият доклад предлага да бъде повторен евентуално малко преди прегледа за сравняване на критериите.

¹ Международната конвенция за защита на всички лица от насилствено изчезване и Декларацията на ООН относно правата на коренното население бяха приети на първата сесия на Съвета по правата на човека.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	2.12.2008
Резултат от окончателното гласуване	+: 49 -: 1 0: 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Angelika Beer, Bastiaan Belder, Elmar Brok, Colm Burke, Marco Cappato, Philip Claeys, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Michael Gahler, Jas Gawronski, Klaus Hänsch, Jana Hybášková, Anna Ibrisagic, Ioannis Kasoulides, Maria Eleni Koppa, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Francisco José Millán Mon, Pasqualina Napoletano, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Vural Öger, Ria Oomen-Ruijten, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Raúl Romeva i Rueda, Christian Rovsing, Flaviu Călin Rus, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Konrad Szymański, Charles Tannock, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Marcello Vernola, Andrzej Wielowieyski, Jan Marinus Wiersma, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Laima Liucija Andrikienė, Árpád Duka-Zólyomi, Martí Grau i Segú, David Hammerstein, Pierre Jonckheer, Tunne Kelam, Евгени Кирилов, Alexander Graf Lambsdorff, Erik Meijer